

Ähnd Byrdiga Prästerskapet i det Kofl. Åbo Stift / Önskes Nåde och Frenj af HERRanom Gudi! 4

4 not. Detta
Circular
är tryckt
i 2re uppl.
lagot, den
en in följn
den andra
in gvarnt.
Äfven är
ett utdrag
af öfver
inlagot i
Wallgrists

Edan den Himmelse Fadren af sin outfäjeliga Mildhet / hade förlänt
of Siugu-runda FrädsÅhr / hafwer han nu, i dese tryy, icke al-
lenast lärt of så hora örlig / och rychte af Örlig / Matth: 24. 6.
utan of af sin Heliga rättwiso / å dese wære mehr än å ande
inrykles LandzOrter / giordt Kriggshyrdan tung / genom Mansla-
pek of wår förmågos utgående. I synnerhet är genom det som
i thenne of i nästföregående Månader / sig hafwer olyckeligen å
Nyste Grängen tilldragit / thetta Land nu rålat i Fajra of ång-
flan. Men som Jesus i anförde Rum säger till sine Lärjungar:
Seer till att I blifwen icke försoffade / eller som det uttolkas
Marc. 13. 7. wärer icke bedröfwade : så åligger jämwål of
Christi Dienare / som weta af Joel: 2. 17. 1. Zheff: 5. 14. etc. hward

wårt Wård i påkommande Nöd wara skall / att både sielfwe hafwa ett godt Mod i HERR-
ranom: Dan. 10: 19. som of jemte underwisning af Gudz Dred till bättring / fötrostan of
åfallan / trösta Gudz Folk of säja: Fructa tig intet tu Land / utan gläd tig / of war
wid ett godt Mod; Ty HERRen kan of göra mächtig Ting. Joel. 2. 19. 21. NB. v.
20. Sill att rätteligen upwäckta hoos åhbrarerna / en Gudi behagelig förhoppning om hans Ål-
tige Hielp / will jag den korta af den 7. hujus gifne påminnelsen / något tydligare utföra.
bör i närwarande sabelige Tidd / (1) Ålswärligen of med uplyst nit föreställa dem Gudlösom
of såkrom / att all sådan wända kommer för Landzens många of swåra Synners skuld. Jer.
30. 14 / 15. etc. Ehen stoore Gudens dyre Namns öfwerdådige of försträckelige hädelse / i Swors-
dom of Banskap; the lyka som genom lagligt bewitnande så ofta begångne MenEder; the till
HERRans Dienst of wår Salighes Beframielse widmade Tidders upfåtelige obelgande / same
Gudz kunskap / hans dyrelans of Bönenes egenwillige försummelse (hwilka laster of the som them
dåmpa skulle / ofta med egne Syndefulle exempel of Gåkerij Oka of styrctia) åre ju sådane
öfwertrådelse / hwilkas swårhet den starcke Håmnaren genom sådane hemsökelse / of nu här i Tidd
will ställa för Ögonen / emedan dhe måst af Menniskiorne blifwa ostraffade. Huru många åre
dre fördolde Synner / såsom Skrymterij i Gudzfructan / wår Ewangeliske lærös misbruk i
wahnros of flere stalige hemtliche syggelser / som jemte dhe förre / draga Synnaren sielf / om har
så fortfabr / i förtappelsen / uptända nu den Rättfårdige Gudens wrede öfwer Land of Folk?
Huru oråckneligen många kötkens gærningar åro ibland of uppenbara? En fördömmelig ofårlig
het / outsläckeligt haat emellan Brannar of andra / en förbannad stolthet / en ålfförgångse lått-
hårdighet / medelst Erolöshet ibland Achta Folk of Dreen slörsachtighet hoos andra. En of
Christelig snålenhet / swylfull handel / lögn / dhe ofskyldigas belådande of många andra orått-
dige rånter of wrånge företagande. Ehesse of fast flere swåre Synner / skola wij hålla för
den egentelige of fulle orsaken till wår plåga of olycka. Om någon ibland of swore genom
dens högstes Nåd bewarad för the omtalte grofwe laster / Psalm. 19. 16. så han döa icke
för Gudi ofskyldig. 2. Mos. 34. 7. Psalm: 19. 15. Uthan ta han med andra lidet / skall han
som ett Gudz Barn i Christo genom Trona / utbi ödmuikhet of Tolamod så laga / att same
ra den Plåga of wända / som är ett Straff för the ogudachtige / blifwer honom en nyttig
wådhan / af den Himmelse Fadrens Nådofulle Behag. Psalm. 71. 20. Esai: 48. 10. Jer: 10. 24
M h. 7. 9. Hebr: 12. 7. etc. Endå wij således erkänna wår plågas råtta uhrsprung / skole wij
(2) i sann ofskrymtad Boosfårdighet gräpa of sielfwa an. Med swijdande Hiertan tänckta på
wåra

Eccl. Saml
11377
De oct Wornh
Nichtend
X: 34
539
Nai-
masti an-
ledningar
ten Gezelie
Phy. var
Köteborg
öfwarjany
den 12 Octo.
ber. (Nord-
berg Carl
XII. H. 1.
1: 313
igenom
nyckeln
tio Finland
ansågs för-
wåra
lorad.

Carl G. Lager

wåra misgärningar; med qvickande Mun och Lärande Ögon dem för den helga och rättwisfa Guden bekänna; i sann förtröstan på hans Barmhertighet för Jesu dyra förtienst och kraftiga förbön/ söka en fullkomlig försöning / och der på söllande Nådige försöning. Och när wij sedan genom hans Andes wårkan/ stiggas wid wårt förra ogudachtiga wäsende/ stryda der emot/ och göra wår Bättring rätteligen bepröfwad med en Gudelig Wandell/ hwarutinnan wij som Lärare ju endteligen androm skolom föreläsa/ si så seer thet som Gud genom mootgång och fahra hoos of skaffa will / att wij bekänna hans Namn/ wända of ifrån wåra Synder / efter han plågar of. 1. Kon. 8. 35. och hafwer of ödmuktat / 2. Chron. 6. 26. hwar på han beteer sin Nåde och Hielp; der om hans Ord med klara löften och många exempel of förwisar / 2. Chron. 7. 14. och 12. 6. 7. Jer. 18. 7. 8. etc. I ett allwäre Bättringz upsäth / och des wårkstänning upwåces / (3) En fast förtröstan på Gudz Mildhet och allzmåchtige Bistånd. Och som nu mehrendels här i Stiften Predikningarnes wåhnlige/ ingånger äro af den helga Psaltaren / så kunna och i dese L. der dhe Psalmer / som denne förtröstan styrckia / å nyo i Exordia företagas / såsom och sielfwa Propositiones och Doctrina lämpas till dhe förr omtalte Partes penitentia. Wårt hopp till den Aldrahögste/ hafwer af hans oändeliga Nåde/ i detta Kriget haft med sig så härlige Hans Konl. Maj:ts wår Nådige Konungz Victorier emot des Fiender/ hwilket dhe märckelige Sackfjelse dagarnes Texter of påminna: blifwandes samma wårt hopp understödt / både af then samma Zwangeliske läran / i hwilken wij dyrka den Lefwande Allwåldige Guden/ och henne förswara emot dhe afgudiske Nykar och MootChristlike Polacker; samt of af den rättmätige Saak wij i detta Krig hafwe / i det dhe bägge emot of strydwande Regenter / så troolöst wårt K. Sådernes Landz Grånkor anfallit / och dhe besworne Frijdz tractater utan all Skål samweklöst brutet hafwa. Uthaf en sådan förtröstan skola (4) see trågne Böner till GUD. Hwilka jemte ofskymtade Boot- och Bättringz Tårar / i alla Tider hafwa varit Gudz Församlings bästa Wapn: så att och then förtörnade Guden / när han hafwer sändt någon wända öfwer sitt Folk / af the sinas bootfårdige bön / är till försöning bewekt. Dom. 10. 10. etc. Nk. v. 15. Jag hafwer i många mine förre Bref / och i alla Visitationer, besynnerligen i these Krigz Åhr begårt / det wij med wåre åhörare måge wåra idlesamme i Bönen: Nu drifwer of wår närmare fahra / troligen att dia för Hans Konl. Maj:tt / att Gud sin Smorda Nådigen bestydd / styrckia och wålsigna wille! För all Sådernes Landez Krijdzmacht / att Gud wille göra den frimodig och lyckosam! För dem som äro närmast under KrijdzLågan / att Gud dem krafteligen wille trösta och uppehålla! För wåre Land / Städer och Hemwist / att Gud all olycka och Fiendens macht ifrån dem mildeligen afwåria wille! Om en hugnelig Frijd / att Frijdzens Gud then för Jesu skuld / till wår sanne religions beståelse / och alles wår wålfård / af Nåde förlåna wille! Ty tillhåles Menigheten att å alle Sön- och Helgedagar / samdråchtig komma till Gudz Huus / wåra Helgade Bønehuus / och wåre Hiertan där in för Gud utgiuta; såsom wij jemte de allmännelige Bøner / hafwa andre myckit tröstelige / helst i wåra Finsta Böcker / wid denne fahrlige Tjden tienlige. Sammasledes i wåre Wefo- Predikningar / hwilka så länge Kriget påstår / inter någon Tid om Åhret / (som eliest varit wanligt) skola uphöra / uthan med ofötruten Möda / ofwer the till närwarande Fahra utwalde Tenner beståndigt hållas. Under all wår Gudztienst brukas och dhe till sådan Boot / Förtrostan- och Bøne andacht lämpade Sånger / hwilka myckit wackre i begge Språken finnas / allenast wij gjorde of dem mera bekante. Fromme Christine warda och esomoftast i sine hemwist / och wid sine syster / uplyftande sine Hiertan samt med Sångerna till Gud i Himmelen / Klagewiff. 3. 37. 42. intet twiflande om Bønhörelsen i dhe omtalte wåre stoore angelågheter. Marc. 11. 24. 1. Joh: 5. 14 / 15. etc.

Och som Menniskiones Sinne i sådant tillstånd ofta förwirras af dårachtige Tankefar / så moeste man jemte dhe nu omtalte styckers förestållande / och så betåga eller förelomma allehanda onyttige insagor. Såsom wid det som sades / att wij af wår rätta Religion, och af wår rättfårdige Saak skole hafwa en förtröstan / kunde någon i anseende till Gud / såfunnigt inwånda: att dhe otrogne hafwa ofta framgång emot Gudz Folk: Och ei sällan moeste den lida / som hafwer rätt på sin sida: Ty underwiffes dhe (5) Att hwad det förre widkommer / så hafwer thed aldrig ändt genom något Fehl i sielfwa Religion, myckit mindre af något Mangell på Gudz allzmåcht.

måktighet; Ty Gud hafwer i alla Werldenes Tider låtit see/ huru han utöfwer alla Menniskiors täncka och förmågo är måktig att hjälpa och beskydda them/ som honom fruchta: uthan så han hafwer tillstodt them ogudachtigom någon framgång emot sitt Gode/ är det skedd för des föregående Synd och säkerheet/ och att leda thed till bättring: I Samuels Tid war ett förderfwat wäsende/ och så wid sielfwa Gudstiensten: Gud låt genom samma sin Prophet kungöra/ huru det honom misshagade och hwad der på följia borde: 1. Sam: 2/ och 3. Capp. men som dhe sig ett bättrade/ kom Straffet genom the Philisteer/ och beskrifwes Cap. 4. etc. Doch på ett besynnerligt bättrings Wärd följde Guds härliga Hielp. Cap. 7. Sådan Guds ordning bewijfes af hela den Bibliske Historien: Andre Exempel stadfästa och det samma. Thet dyra Ewangeltij Lius blef Anno 1522. och sedan wijdare/ i Lifland infördt. Gud bestärde dem både förr och efter en önskelig Frijd/ den dhe i 50. Åhr åtnuto/ men lesde allt jemt i ett ganska syndigt wäsende/ så att thet ett nogsam kan beskrifwas; Ty låt Gud dem af dhe omgränhande Rykar/ Littouer och andra/ mycket swära Krig och ouphörlige infall uthstå/ till des the tid efter annan/ så i det som följande Seculo. under Sveriges Crono hafwa funnet beskydd. Wij hafwe ån närmare exempel; Kort för detta Krig tog en orwahnlig öfwerfödighet och allehanda yppighet i Riket öfwerhanden/ hwilken så Gud hämma will/ wij intet alltid och allestädes om framgång kunna göra Förslag. Wid det senare: att intet allenast en god Saak/ utan och en sann Bättring/ moste förwisa of om Guds hielp/ läser of jemwäl Israeliternes Historia; Enär dhe af BenJamin förswarade någre wedersinggelige ogärningmän/ och intet wille dem anwarda till sitt förtiente Straff/ hade dhe andre af alle öfrige Israels Slächter full rättwisa att strjda emot dem/ men dhe miste i första Drabningen 25000. i den andre 18000. strjdsamme Män: doch när the med mera wyrdnad och flere proof af en allwäre bättring/ wände sig till Gud: Dom: 20. 26 bewijste han sin Doom och Israels rättfärdige Saak/ i det hela BenJamins Slächte/ på 600. Män när/ blef slagen. Därnäst skole dhe (6) warnas/ att i anseende till war Nästa/ intet med hastigt dömande/ lasta skulden på andras förseende i denne orlockan/ mycket mindre att obetäncksam utbrista i onda Önskingar: The Mangell och Fehl/ som Menniskior nu efteråth hålla för orsaken till war fahra/ then kunde ingen Menniska/ som them hindra borde/ se eller weta föruth; Uthan Gud allena han såg och wiste them lärat tillförende/ han hade och kunnat dem på många sätt förhindra; Men efter han dem intet hafwer afbögt/ uthan tillstodt dem/ och låtit Plågan och Fahran komma/ så hafwer han/ som tillförene bewijst är/ welat att den skall tiena dem ondrom till Straff/ them Fromrom till tuchtan/ och of allom till bättring. Wore någon broklig/ (som doch ånnu ett är bewijst) så står han sitt eget last. Predyk. 5. 7/8. Rom. 14. 4. Men intet under hvars och ens egenwilliga Doom och Önskingar. Jac. 4. 11. 12. Ty må ingen förnöja sig i sitt Hiertas bitterhet öfwer andres förseende eller otroheet/ Uthan i sann Guds Fruchtan/ dhe förr omtalte och af Guds Ord anwijste Nåd följia. Endteligen skolem wij i anseende till of sielfwa (7) wara warnade/ och troligen wara wara åhörare/ att intet hafwa en syndig rådhoga och blåwa för Menniskiors Macht/ uthan i HERans helga Namn upmuntra them som war underwijning höre anamma/ att hwar af them efter Stånd/ Krafter och förmågo/ wänder sig med förtröstan på Guds Hielp/ era Fienden/ att efter den förordning och besalning/ som på höga Öfwerbetenes wägnar seer/ wara redehogne och frimodige att möta en så wrång och Gudelös Fiendes orättmåttige anfall. Thed är af Guds heliga försyn och Nåde/ att större delen af detta wjda Stift/ intet är så när belågen till en så omild Regens Grånkor. Wij bidie och att den Allmächtige Nådeligen afwänder Fahran och Wåndan ifrån dem som i Österbotn/ grantzja emot hans Land! Förden skull wore thet en otacksamhet emot Gud och emot hans Nådige skickelse/ om wij skulle willia inbilla of/ en så stor Fahra och lasta of i en så swär Fruchtan/ såsom dhe/ hwilka Fienden närmare äro: Thet wore och ett slätt bewijs af war Christendom/ om wij intet allt ifrån war Barndom/ bättre af Guds Ord hade lärdt att thoppas på den Allwäldige och Barmhertige Guden: Thet wore och ett Wittnesbörd emot of/ att wij i så måtto mera wille låta på Werlden ån på Gud sielf/ om wij tänckia of efter wårt förslag/ hafwa på en annan ort mera säkerhet/ ån den of bör af Guds beskydd wänta i det Land/ hwarest Gud hafwer of och wara Fäder i så många Tider och Rikens fabeligheter/ ifrån allt Fientligt infall bewarat/ P. 37. 3. Det wore och en straffwärd ofärlighet emot them som nu med of boo; Alla kunna dhe

dhe ej flyttia sig till andra Orter; dhe af ringa förmodgenhet måtte blifwa qwar / Om den
 förmodgne drager sig och sitt Förråd vndan / der med han kunde skaffa någon vndsättning
 till Landes försvar / så lämnes dhe Arma vthan hielp / hvilcka doch i god Tid hafwa
 hulpet till att den rikka något åger. Det är och i sig sielst ett onyttigt Råd; Gud veet
 många sätt att finna dem som emot hans willia och aff mistrostan på hans macht vnd-
 fly: Amos: 9. 3. Och hafwer deremot många medell / att frelsa dem som endast i hans
 förtröstan sölia sin tryggheet. Psam: 56. 4. 5. 12: Gud hafwer behagat wiid påf halft-
 annat hundrade Åhr tillbakars / låta gränskorne wid den sydan mehra utwidgas och
 bättre stadfästas; Och oansedt kriget offta i Incones och olycones omwåling är fördt /
 så hafwer doch thetta Finland aff Gud; Råd intet så swåra försökt Ryssens grym-
 het. Ibland andre then Barmhertige Gudens Rådewård är måckwårdigt / att enår
 den omennifflige *Ivan Wasilowitz*, som ibland alla Tyranner ifrån werldenes begyn-
 nelse namnet der aff / måst hafwer förtient / hade låtit *a. 1570 och 1571. i 30. we-*
kor hårdt / men doch fåfångt / belågra och ansättia Staden Newel / blef han förbit-
trad och wille om Sommaren där effter / med all sin försträckelige stora macht / som
han hade på gränken / öfwerfalla Finland och Liffland: ty Esthland war då reda måst
vnder honom: gibrandes till den ändan stillstånd med Konungen i Wohlen: Men
Rartarne föllo in honom på Ryggen i Ryssland / intogo / stöflade och upbrände sielwå
Hufwudstaden Muscou / och slogo wid 30000. Menniskior ihjäl / den 24. aff si-
bem: te Åhr: Så kan den store Guden / ån snart förwända och förstöra fiendens
omilde anslag emot wåre Land / i Sam: 23: 27 / 28. Hiob: 5. 12. -16. Om wit
och med wyrdnad aff thens Aldrahögstes hielp och behag / tänckia på lekamlig und-
sättning / så kan then och nu wara att wånta genom Hans Kongl. Maj: s wår
*Allernådigste Konungz / seger samme / och ej så långt ifrån Ryssland stående: *med*, den Gud*
wijdare wålsigne! E: S: s Ehrewörd: ter och Wördigheter warda thet som är förmått / tro-
ligen och tienligen sine åhörare föreställande / öfwer all ting förmanande them till lefwernes af-
wåre bättring / fast förtröstan och oafslätelig åkallan till Gud; intryckande dem detta den
H. Dawidz ieratum: Psalm: 46. 8. 12. H: Rren Zebaoth är med oss / Jacobs
Gud är wårt beskydd! Sela! I hwilkens Gudommelige Råd jag E: S: s Ehre-
wyrdig: ter och Wyrdigheter / tillhåla med dhe sig anförtrodde Glåblar / af Hiertat
ånklar / till Bestårm / Wålsignelse och wåstefult Mod / af then H. Ande i Christo
Jesu! Åbo den 27. Åbo. 1702.

E: E: Ehrewyrdigheters och Wyrdigheters

förbundne Medbroder.

JOH: GEZELIUS. J. F.

Handwritten signatures and notes, including a large diagonal slash and the name 'Joh: Gezelius'.